

Zasluga posameznika ali uspeh družbe?

(Še enkrat – pa menda zadnjikrat – o gradnji mostu pri Otočcu)

V 46. številki našega lista smo 18. novembra objavili poročilo o delu tržne inšpekcije OLO Novo mesto, med katerim so bile tudi ugotovitve o nekaterih nepravilnostih pri gradnji mostu čez Krko pri Otočcu. To poročilo je bilo obravnavano na seji okrajnega ljudskega odbora in odborniki so ga vzeli na znanje brez razprave.

Kmalu po objavi članka se je objavil v uredništvu tajnik gradbenega odbora tov. Klevišar in zahteval prekritje navedo, ker da se ljudje zaradi tega zelo razburjajo. Ni zanikal, da je res prejel navedenih 154.000 dinarjev nagrade, pač pa je trdil, da je to prejel kot plačilo za dveletno delo. Za veselico je trdil, da je bila to le domača pogostitev, pri kateri pa so dobili nekaj denarja in ga razdelili tistim, ki so kaj prispevali za pogostitev. Na naš predlog naj gradbeni odbor prinese pisni odgovor na navedbe tržne inšpekcije, je odgovor prinesel Stefan Šeruga. Ta odgovor smo v 50. številki našega lista v celoti objavili, vendar ne zato, ker bi z njim soglašali, pač pa zato, da bi bralcom dokazali, kako se ustvarjajo med ljudmi napačna mnenja in vzbujajo nezaupanje do organov ljudske oblasti. Danes objavljamo še eno stran te zadeve, da bodo bralci imeli jasno sliko.

nu plačan za delo v letu 1953, je prejel ob koncu gradnje leta 1954 kot nagrado za delo v letu 1953 in 1954 vsoto 50.000 din! To nagrado sta odobrila člana odbora Franc Jordan in Janez Novak, v odboru pa je bilo 13 članov. Ni nobenega zapisnika, iz katerega bi bilo razvidno, da je o tej nagradi razpravljal odbor in sprejel tak sklep o izplačilu.

Gradnja mostu se je pričela 1. septembra 1954, končana pa je bila 12. decembra 1954. Ne dvomimo je bil tajnik Klevišar tačas polno zaposlen. Toda to so samo dobri trije meseci. Pa če je bil pri pripravah za gradnjo mostu zaposlen še enkrat toliko, je to komaj devet mesecev zaposlitve. Prejel pa je, kot je razvidno iz obračunov, skupno 160.988 din! Tu niso vštete trške in odpadki lesa, ki jih je inšpekcija ocenila na približno 22 prostorninskih metrov, sam pa pravi, da jih ni bilo več kot 15 prostorninskih metrov. Vsek bi bil vesel, če bi dobil take odpadke po tisoč dnu meter.

Pa še o veselici. Pravilo, da je bila to samo pogostitev. Vendar so na njej ustvarili 14.989 dinarjev čistega dobička, torej je bila pridobitvena prireditev pod naslovom za pokritje stroškov gradnje. Za dobiček so si bratovsko razdelili: Franc Jordan, Dolnja vas, Janez Novak, Dolenja vas, tajnik odbora Klevišar in Alojz Vidmar iz Gumberka. Vsek je prejel po 3.643 din. Trije od teh so bili člani gradbenega odbora. Zakaj potem niso dobili del dobička tudi ostali člani odbora? Za vino, ki so ga prodali na veselici, niso plačali trošarin, prav tako ne davka na prireditev. Torej so tu oškodovali družbo za njen delež – družbo, ki jim je dala denar, da so lahko postavili most.

Taka je ta zadeva v resnici. Če javno tožilstvo ni vzelo zadeve v postopek, s tem še ni rečeno, da družba nima pravice zahtevati obračuna za sredstva, ki jih je žrtvovala za falošni namen in tudi obsojiti tistega, ki ta sredstva razmetava.

Vse pohvale je vredno prizadevanje ljudi, da si olajšajo življenje, kot je bilo to v primeru postavitve mostu pri Otočcu in še v veliko, veliko drugih primerih v naši domovini v zadnjih letih. Ljudska oblast v okviru možnosti tudi vedno podpre taka prizadevanja prebivalcev. Torej so pridobitve kot je most na Krki rezultat kolektivnega prizadevanja in žrtvovanja delovnih ljudi, ne pa uspeh posameznika, ki je bil za svoj trud prav dobičar.

Prav je, da to vedo prebivalci Otočca na Krki in vsi naši bralci, saj se dostikrat dogaja, da si uspehe, zgražene na podlagi družbenih sredstev in na pridobitvah naše ljudske oblasti, tudi v drugih, podobnih primerih radi lastijo posamezniki.

Občni zbor Zveze borcev IV. terena v Novem mestu

Borbo proti nepravilnostim je treba zaostri

Člani zveze borcev IV. terena v Novem mestu za decembra na občnem zboru kritično obravnavali več problemov.

Poglejmo še drugo stran medalje ...

Gradbeni odbor je bil ustanovljen konec leta 1952 ali v začetku 1953. O tem ni nikjer nobenega zapisnika, kot tudi ni nobenega zapisnika o katerikoli seji gradbenega odbora, ki je del 13 članov. Pripravljalna dela za gradnjo mostu so se pričela 1953 z zbiranjem lesa. Vaščani okoliških vasi so dali nad 20 kubnih metrov mehkega in nad 50 kubnih metrov hrastovega lesa ter 18.850 din v gotovini. Okrajni ljudski odbor je prispeval v letu 1953 243.019 din. Podarjeni mehki les iz tega leta je Klevišar prodal KZ Smolenja vas, naslednje leto pa je mehki les za most spet kupil.

Za delo v letu 1953 je Klevišar napravil obračun. V njem stoji, da je bil zaposlen v pripravah za gradnjo mostu 375 ur. Za te ure je dobil izplačano 15.000 din, to je po 40 din za uro. Ne glede na to, da je bil po tem obraču-

Koliko je dalu skopnost za novi most?

Sedaj pa se o »zaslugah«, da je do zgraditve mostu sploh prišlo. O potrebi gradnje je večkrat razpravljali okrajni ljudski odbor, prav tako so o tem razpravljali občinski ljudski odbori. Če so se v stari Jugoslaviji ljudje za most zastoj potegovali, sedaj pa so ga dobili, ni to nobena zasluga posameznika, pač pa vseh delovnih ljudi v okrajni, ki so prispevali za most. Okrajni ljudski odbor je v celotni prispeval 1.643.019 din, občinski ljudski odbor Trška gora 591.517 din, občinski ljudski odbor Gotna vas 100.000 din, občinski ljudski odbor Brusnice 70.000 din in podjetje »Železnica« v Novem mestu 13.631 din! Nekaj je v materialu prispeval tudi ljudski odbor mestne občine Novo mesto. Skupno je torej družba prispevala za ta most 2.418.167 din! Razliko do 3 milijonov, kolikor je stal most, so prispevali v lesu, z delom in v denarju vaščani okoliških vasi. Iz gornjega pa je tudi razvidno, da je Klevišar prejel nagrado iz družbenih sredstev, ki jih je skupnost žrtvovala za postavitev mostu. S kakšno pravico so posamezniki razpolagali s tem denarjem in kdo jih je zato pooblastil?

da bo njegov problem rešen s postavitvijo barake, vsaj se člani niso strinjali s tem, da se borcu dodeli povzročeno o delu mestnega odbora ZB v tekočem letu, so prišli na obravnavanje nekaterih vprašanj, ki zadevajo člane. Iz poročila je bilo razvidno, da je mestni odbor prejel denar, vendar je imel premalo podpore. Ta navesti posameznik članov, ki bo ustrezalo njegovemu zdravstvenemu stanju. (Po poročilu, ki smo ga prejeli naknadno, se to vprašanje že rešuje). Sploh se mora ZB v bodoče bolj zanimati, kje in kako žive njegovi člani in se odločanje boriti proti vsem nepravilnostim, zlasti pa proti zapostavljanju članov.

Gradac v Beli krajini

Povezovalna cesta, ki veže črna, je bilo tudi v Gradacu med vojno uničeno posrajno poslopje. Čas bi bil, da bi pričela železniška direkcija misliti na obnovo rudi tega postajnega poslopja.

Sprejeti je bil tudi sklep, da člani ZB aktivneje sodelujejo v gospodarskem in političnem življenju mesta ter se tudi borijo na se gradil več, toda čenelihi stanovanj. Občni zbor je sklenil, da se za občinski pravnik še naprej obdrži 29. oktobra. Na muhelnem pokopališču je bil partizanski grobov, ki jih je treba čimprej urediti. (Zakaj to ni že urejeno, saj je bil občinski ljudski odbor Gotna vas že dolgo tega sprejel sklep o občitju partizanskih grobov na območju občine?)

Kot člani izrazili željo, da bi se večkrat sestali in tako skupno reševali vse probleme, je bil sprejet sklep, da bo v bodoče redno sestankov vseh članov vsake dva meseca. Na občnem zboru so izvolili tudi nove terenski odbor ZB in delegate za mestno skupščino.

(V zapisnika občnega zbora.)

Oa teana do tedna

Novoletna poslanica predsednika republike Tita Jugoslovanskim narodom je izraz zrele presoje sedanjega mednarodnega položaja, dokaz, da minulo leto ni bilo zaman, spodbuda je, da lahko še z večjim zaupanjem gledamo v mirno prihodnost. Predsednik Tito je iz daljnega, a kratki bližnjega Egipta sporočil narodom Jugoslavije, da so mednarodni dogodki v preteklem letu pozitivno vplivali na pomiritev na svetu in da se je ljudem vrnilo zaupanje v možnost, da bi ohranili mir, in da se je začela doba mirnega urejanja mednarodnih problemov. Predsednik republike pravi v svoji poslanici dalje, da je »zlasti spodbudno to, da idca čedalje bolj dozoreva tudi v glavah vodilnih ljudi, to se pravi, da je treba odkloniti vojno kot sredstvo za reševanje spornih problemov med državami in narodi«.

Pozorimo na kratko te predsednikove misli z gledi iz preteklega leta! Na pomiritev na svetu so nedvomno vplivali takni pomembni dogodki, kot so bili ženevska konferenca najvišjih predstavnikov štirih velesil, prva takšna konferenca po desetih letih; bandunska konferenca predstavnikov azijskih in afriških dežel, ki so predstavljali nad polovico človeštva in ki so se nedvomno izrekli v mir, proti vojni, za načela sožitja med deželami z različno družbeno ureditvijo; sklenitev avstrijske državne pogodbe, s katero je bilo razrešeno avstrijsko vprašanje, ki je bilo eno izmed žarišč razprtij v Evropi; beograjski sestank najvišjih predstavnikov Jugoslavije in Sovjetske zveze, s katerim so bili postavljeni temelji za plošno sodelovanje ne samo med Jugoslavijo in SZ, ampak tudi med našo deželo in vzhodoevropskimi državami; dejstvo, da se je našlo koeksistence, sožitja med narodni državami, ki so najboljša protitež vojni in razpohajanju le-te, doslej pridružil še veliko držav – razen Kitajske in Indije med drugim še Jugoslavija, Sovjetska zveza, Burma in Afganistan in Egipt. Če pristoječo k vsemu temu še sprejem 16 novih držav v članstvo OZN, potem je v grobem bilanca leta, ki je pravkar minilo, pred nam.

Nemara so te stvari že znane. Toda vedno jih moramo imeti živo v spominu ter minulo leto primerjati s prejšnjimi leti, ko so na Koreji še bobneli topovi, ko so se v Indokini še bile krvave bitke, ko so bili časniki polni nemir vzbujajočih poročil in novic. Seveda smo tudi od pravkar minulega leta podedovali še kopolice problemov, ki jih ne bo lahko rešili. Toda poglavitno je, da iz dna v dan naraščajo tiste sile, ki predvsem težje za mirom, za mirno ureditvijo problemov, za mirno poravnavo sporov. In v tem smislu je treba, sodimo, tudi razumeti besede predsednika republike, da ne bi smeli preveč tragično sprejeti nekaterih napovedi o domnevnih novi hladni vojni. Ljudje dobre volje in zdrave pameti vedo zelo dobro, da se tudi hladna vojna ne izplača, ker ne samo izčrpa smotne in druge sile, marveč utegne tudi močno ogroziti mir na splošno.

Ta napovedi o hladni vojni je bilo slišati po delnem neuspehu ženevske konference zunanjih ministrov štirih velesil v oktobru in potem, ko je Egipt kupil orožje na Češkoslovaškem, karlar tudi po obisku Bulganina in Hruščeva v Indiji, Burmi in Afganistanu. Te napovedi je neki naš karikaturni prav posrečeno upodobil, ko je narisal Amerikanca, Angleža in Francoza, ki sedijo za mizo, na kateri piše Srednji vzhod, zraven pa Rusa s stolom, ki pravi: »Malo se bo treba stisniti ...« Podobno je tudi v Aziji. Sovjetska zveza je na primer potrdila Indiji milijon ton jekla, ameriška vlada pa je sklenila povečati pomoč tujini od 2,5 kar na 5,5 milijard dolarjev.

Svet in veselite zajema torej tudi tekmovalnja. To je vsakogar pozitivno, predvsem zavoljo tega, ker majhne in srednje države čedalje bolj zahtevajo pomoč za mirno izgradnjo ne pa za vojsko. Ta težnja čedalje bolj narašča, in to se deloma že zrcili v načrtih pomoči manj razvilih deželam. Vse pa kaže, da bo to ena bistvenih značilnosti mednarodnega razvoja v letošnjem letu. Prepričani smo tudi, da to ne bo edina pozitivna značilnost. In zato nemara na prihodnih dvanajst mesecev še z večjim optimizmom kakor ob nastopu leta 1955!

Nemara so te stvari že znane.

Kmetijska zadruga DOLENJSKE TOPLICE

ČESTITA SVOJIM ČLANOM, ODJEMALCEM IN VSEM DELOVNIM LJUDEM OB NOVM LETU 1956 IN JIM ZELI SE NADALJE MNGO DELOVNIH USPEHOV.

Novice iz Mirne

Po dolgem premoru smo imeli na Mirni 18. decembra dramsko predstavo. To pot nas je ugodno presenetila naša mladina z veseloigro »Draga Ruth«, Polna davorana je dokazovala, da so bili naši ljudje že močno željni kulturnega razvedrila, zato bo prav, če bodo mladi igralci z započrtim delom nadaljevali in nas skoraj spet razveselili z dobro nastudiranim odskim delom.

Prav lepo se razvija v naši občini zimsko izobraževalno delo. V Sentrupertu je nekaj tednov obiskuje 23 deklet gospodinj-ski tečaj, zanimanje zanj pa je tolikšno, da je moral »vodstvo« za sedaj veliko deklet odkloniti, ker so prostori v kuhinji za praktično delo pretni. Vsekakor bo treba tak tečaj še ponoviti in nuditi mladim dekletom prepotrebno izobrazbo, ki si jo tako srčno žele.

Zal je v Sentrupertu precej slabši obisk na zdravstveno-prosvetnem tečaju, ki tudi že teče in v katerega bi se lahko vključilo še mnogo deklet in žena. — Tečaj je silno zanimiv in udeležence ki bodo v njem pridobile veliko koristnega znanja. Na Mirni je na enakem tečaju udeležba mnogo boljja, saj se žene in dekleta dobro zavedajo, da mora dobra gospodinja poznati poleg osnov kuhanja in živanja

še vrsto drugih stvari, če hoče svoje težke naloge v družini in družbi zadovoljivo in uspešno opravljati.

Za izobraževanje moških skrbita obe kmetijski zadrugi v občini. KZ Sentrupert pripravlja za svoje člane kar večdnevni tečaj v januarju 1956, na katerem bodo izbrani predavatelji posedovali kmetovalcem strokovno znanje iz vseh panog kmetijstva. — Tudi KZ Mirna bo organizirala tak tečaj, poleg tega pa je občasna predavanja, saj je jasno, da bodo kmetijstvo lahko dvignili iz zaostalosti samo splošno in strokovno razgledani gospodarji.

Uspešno leto za sindikalno podružnico

Zivljenje in delo sindikalnih podružnic na našem območju je bilo v minevačem letu plodnejše kot prejšnje. To so pokazali nedavno zaključeni občni zbori, ki so bili skoraj vsi prav dobro obiskani. Članstvo pa je pokazalo tudi živo zanimanje za vprašanja našega gospodarstva. Prav lepo se je razvijal sindikat delavcev lesne stroke v mizarstvu »Topol« na Mirni, ki si je zlasti prizadeval razvijati kulturno življenje med člani. Z dobro organizirano tombolo in ljudsko zabavo so si pridobili toliko sred-

stev, da so si nabavili godalne instrumente, s katerimi se nam bodo prvič predstavili na letošnjem življenjskem srečanju. Omogočili so tudi svojem članstvu poučen izlet v razne kraje Primorske. Razen tega so člani sindikata poštvalno sodelovali pri gradnji za razširitev svojega obrata. V bodoče bo podružnica skrbelo tudi za razna splošna in strokovna predavanja, ki bodo dvignila razgledanost delavstva v področju. Bodoč občinski sindikalni svet pa bo skrbel, da bo v letu 1956 delo vseh 8 podružnic v občini še boljše kot doslej.

Prešernova družba ima v občini že 222 naročnikov

Zelo so se pred dnevi razveselili ljudje daru Prešernove družbe, ki je razdelila svoj knjižni dar 222 družinam v naši občini. Bogato in nad vse zanimivo čtivo bo prav gotovo v bodoče zajelo še širši krog ljudi, ki bodo v dolžih zimskih večerih bogatili svoje znanje s pomočjo dobre knjige in uživali lepoto domače besede v leposlovnih delih naših pisateljev. Poverjeniki Prešernove družbe bodo sprično tako lepe zabave, ki je letošnja gotovo podvignila svoje članstvo in tako izpolnila hvalježno in lepo kulturno nalogo.

Partizan v Ribnici je uredil dvorano v domu in tako omogočil, da bodo spet redne kino predstave. Prva predstava je bila že v soboto 17. decembra, s kratkim nagovorom predsednika društva. Ni bilo težko ugotoviti, da je moralo društvo vložiti mnogo sredstev in truda, da so dvorano toliko popravili. Predsednik je pozval vse navzoče, da bi se vključili in društvo Partizan in v njem aktivno sodelovali. Polno zasedeni sedeži v dvorani so pokazali, kako priljubljene so kino predstave.

Olepevalno društvo v Ribnici

Je nabavilo vrbe žaluzije in jih nasadilo ob vodil od grada do poti, ki vodi na Mirako. Ko bodo zrasle, bodo v lep okras temu koncu trga.

Gradbeno podjetje Zidar iz Kočevja je končalo kockanje ceste od Zadrugne hranilnice do Gorenje vasi. Sedaj urejajo še stranske poti, ki vodijo k posameznim hišam.

Partizan v Ribnici je uredil dvorano v domu in tako omogočil, da bodo spet redne kino predstave. Prva predstava je bila že v soboto 17. decembra, s kratkim nagovorom predsednika društva. Ni bilo težko ugotoviti, da je moralo društvo vložiti mnogo sredstev in truda, da so dvorano toliko popravili. Predsednik je pozval vse navzoče, da bi se vključili in društvo Partizan in v njem aktivno sodelovali. Polno zasedeni sedeži v dvorani so pokazali, kako priljubljene so kino predstave.

To in ono iz Metlike

Pred kratkim so na letnem občnem zboru člani KUD »Janez Marentič« pregledali svoje delo in naredili načrt za prihajen leto. Ponovno je bil izvoljen skoraj ves stari odbor. Na tem občnem zboru so člani soglasno izvolili za svojega prvega častnega člana tov. Ivana Drobničja, upokojenega vodja tukajšnje zemljiške knjige. Ivan Drobnič je bil brez dvoma lepe zasluge za ljudskoprosvetno delo v Metliki, saj je 40 let sodeloval pri metliški godbi — in tega 20 let kot kapelnik — in je bil delaven tudi na gledališkem odru kot igralec in režiser. Bil je tudi zadnji predsednik metliške čitalnice.

18. decembra je v Metliki umrl najstarejši aktivni gasilec skoraj 86-letni Anton Zevnik. Pokojnik je prišel z Bizuzeljskega v Metliko, in je tu opravil službo vinjarja in kasneje cestarja. Neumoren pa je bil zlasti v gasilstvu, saj se je še pred kratkim udeležil gasilske vaje v bližnjih Rosalnicah. Od Gasilske zveze LRS je bil odlikovan s srebrnim priznanjem za zasluge v gasilstvu. Njegovi tovariši in prijatelji so ga v velikem številu spremlili na zadnji poti.

V četrtek, 22. decembra, na praznik Jugoslovanske ljudske armade, so metliški pionirji obiskali zastopnike tukajšnje vojaške garnizije, jim čestitali k njihovu prazniku ter jim izročili svoja darila. Prav tako so zastopniki JLA podarili pionirjem šah, žoge in nekaterim otrokom padlih borcev čevlje. Metliški garniziji so prinesli pozdrave in darila tudi zastopniki ljudske oblasti in množičnih organizacij. Ostali so dali časa z njimi v prijetnem razgovoru in tako še bolj poglobili tesne vezi med ljudstvom in našo hrabro vojsko.

Prejšnji večer je bila v Domu JLA v Metliki svečana akademija, po kateri se je razvila prisrčna zabava. Tudi letos je v Metliki dedek Mraz obiskal šolsko in predšolsko mladino. Prišel pa je nekaj dni prej kot lani. Učencem osnovne šole je pripravil lep program in jih povabil na čajanko že v torek 27. decembra dopoldne. Isti dan popoldne pa se je prav

tako spomnil metliških nižješolcev. Tudi na predšolske otroke ni pozabil, saj se je naslednji dan popoldne prijateljsko porazgovoril z živahnim drobižem in malčkom razdelil slaščice. Poleg tega je daroval razredom tudi praktična kolektivna darila.

Občinska doklada na dohodnino iz kmetijstva v občini Črnomelj

Na podlagi 13. točke 50. člena Zakona o občinskih ljudskih odborih (Uradni list št. 19-88/52) ter 1., 2. in 3. člena temeljnega zakona o občinskih dokladi in o posebnem krajevnem prispevku (Uradni list FLRS, št. 19-194/55) izdaja občinski ljudski odbor Črnomelj, na podlagi sklepa seje z dne 19. oktobra 1955

ODLOK O UVEDBI OBČINSKE DOKLADE NA DOHODNINO IZ KMETIJSTVA ZA LETO 1955

1. člen Na območju občine Črnomelj se uvede občinska doklada na dohodnino iz kmetijstva za davčno leto 1955.

2. člen Osnova za odmero je temeljna dohodnina iz kmetijstva. Stopnja občinske doklade znaša: a) na območju bivše občine Črnomelj in Dragatuš ter vasi Grbišče, Vranovič, Dragotič in Čevljanec 30%; b) na območju bivše občine Vinica in Adlešič 20%.

Občinska doklada, skupno s temeljno in dopolnilno dohodnino, ne sme presežati 80% čistega dohodka davčnega zavezanca. Občinska doklada je dohodek proračuna občine Črnomelj. Občinsko doklado ne plačajo davčni zavezanec, ki plačajo manj kot 1200 din temeljne dohodnine od kmetijstva. Glede ostalih olajšav, pritožbene postopka, rokni plačila, zamudnih obresti, plačilne listerjave in ostalega postopka se za občinsko doklado uporabljajo smiselni predpisi temeljnega zakona o občinskih dokladi (Uradni list FLRS, št. 19/1955), uredba o dohodnini z vsemi poznejšimi spremembami in dopolnitvami (Uradni list FLRS, št. 56/1953) ter uredba o prisli izterjavi davkov in drugih proračunskih dohodkov (Uradni list FLRS, št. 33/1953).

5. člen Ta odlok velja z dnem objave v Dolenjskem listu, upravlja pa se od 1. junija 1955 dalje. Stev. 592/1. Predsednik: Franc Kapl I. I.

Dopisujte v »Dolenjski list«

Ta odlok velja z dnem objave v Dolenjskem listu, upravlja pa se od 1. junija 1955 dalje. St. I-629/1-56 Črnomelj, dne 28. X. 1955. Predsednik ODLO: Janez Zamiat

KOLEKTIVI PREJŠNJIH GRADBENIH PODJETIJ

KRKA
GRADBENIK
ZIDAR
KAMNOSEŠTVO IN CEMENTNI
IZDELKI

se zahvaljujejo podjetjem in ustanovam za naročila v prejšnjih letih ter se hkrati priporočajo za naročila ob združitvi v novo podjetje

GRADNJE Novo mesto
Komandanta Staneta 24, telefon 171

IZ NAŠIH KRAJEV

Takih obrtnikov v Mirni peči ne želijo!

Ko sem šel po cesti proti Trebnju sem se v Mirni peči ustavil, da bi mi v čevljarški zadrugi približal nekega neznanca, ker so mi na poti izpili. Kako sem se začudil, ko sem prišel do zadruge in videl, da ni v delavnici nobene delavca, le stara kopita in druga ropotija je ležala tam. Poprašal sem v vasi, kje je kakšen čevljar in so mi povedali, da je sedaj čevljarstvo pri tov. Francu Brajerju. Stopil sem do njega in debelo pogledal, kakšna zadruga je to, da so zaposleni kar trije delavci.

oficirski zadrugi 7800 din. Dogaovorjeno je bilo, da bodo škornji in gozderice šivani in sicer en podplat šivan, drugi pa zbit. Toda Brajer je samo nakazal šiv, v resnici pa so bili podplati zbiti. Tov. Spolarju je naredil gozderice ravno tako po dogovoru, da bodo šivane. Stranka pa jih je nesla pokazat v VTP

v Novo mesto, kjer ji je strokovnjak povedal, da je šiv samo nakazan. Ker Spolar ni bil zadovoljen s čevlji, tiščali so ga in niso bili šivani, jih je prodal z izgubo 1800 din. Tako si obrtniki lahko pomagajo in zidajo hiše, v Mirni peči in okolici pa taki ljudje niso zaželeni.

Novice iz Šmarjete

Proslave dneva JLA v Šmarjeti so udeležili obvezniki predvojske vzgoje, šolska mladina in rezervni oficir Avgust Krašovec, po govoru pa je pionirski pevski zbor pod vodstvom učiteljice Barbore zapel več pesmi.

Ob tej priložnosti je predsednik krajevnega odbora Zveze borcov tov. Tone Barborič podelil najboljši mladinec predvojske vzgoje odlikovanja, več pa jih je pohvalil. Odlikovane predvojske vzgoje so dobili: Viljem Gorenc iz Celevca, Anton Kopljar iz Dol. vasi, in Ivan Perše iz Družinske vasi.

Slišimo, da bo uprava zdravilišča Šmarje toplice z novim letom prevzela gostinski lokal s kletom, v Šmarjeti. Res je potrebno, da dobimo Šmarjeta dober gostinski obrat, kjer bi bili domači in tuji gosti kulturno in dobro postreženi.

Z obljubami zelo hitro, sicer pa počasi, izvršuje narodila strank čevljar v Šmarjeti. Tudi po leto dni morajo naročniki čakati za nove čevlje ali popravilo starih. Ni malo primerov, da obljubi popravilo čevljev za prihodnji teden, popravil pa jih po enem letu. Malo bolj solidno poslovanje bi bilo vendar potrebno. Z obljubami se ljudje ne morejo ožbiti.

V Trebnjem so imeli krojni tečaj

18. decembra je bil v Trebnjem zaključen izredno uspešni krojni tečaj krojačev moških in ženskih oblik. Privedila ga je Okrajna obrtna zbornica na pobudo trebnjskega krojačev in šivilj, organizirala pa Ovrtno nastavnico zadruga v Trebnjem. Tečaj se je udeležilo 42 tečajnikov, vodil ga je za priznani strokovnjak Rudi Verdonik iz Maribora. Tečaj je trajal izmenoma ob sobotah in nedeljah 4 mesece. Tov. Verdonik, ki je mestno in točno prihajal iz daljnega Maribora, je pokazal tečajnikom 45 ženskih, 60 moških krojev in vzorcev. Tudi tečajniki so tečaj redno obiskovali in bili tako s poukom kot z

organizacijo tečaja zelo zadovoljni. Na zaključku sta bila tudi dva zastopnika Okrajne zbornice iz Novega mesta. Ivan Malenšek je, kot zastopnik zbornice, v daljšem govoru razložil pomen takih tečajev za strokovno usposobljenost našega obrtniškega kadra in poudaril razumevanje ljudske oblasti, ki si veliko prizadeva za uspešen razvoj. Obrtna zbornica je ta tečaj hkrati namenila tudi proslavi 10-letnice naše osvoboditve.

Za boljše predvajanje kina KRKA v Novem mestu

Nujno je, da naredimo takim predvajanjem kina KRKA za kratke filme v splošno, 15. decembra, sem šel v kino ob 18. uri, ko so predvajali film »Nemune sanje«. Film je po vsebini zelo dober, na žalost pa gre človek iz dvoranke zelo razočaran, saj je bila skoraj vsa slika temna ali megelna. Popravljen obiskovalce se za to ne zmeni, toda ljudje, ki jim je kolikor koli solidnega predvajanja in si ogledajo filme tudi v drugih krajih, vidijo, da tukaj nekaj ni v redu.

Res je, da je danes ogled za kino zelo slabo, zato pa mora kinoooperater bolj paziti. Velikokrat vrte film celo brez tona ali s trenutnimi prekinjavami, ki se pri nekaterih predstavah kar naprej ponavljajo. To ni v tem kinu vsakokrat zanj, toda to se da do neke mere popraviti z vestnostjo kinoooperaterja. Ravno tako je v jakostjo tona, včasih je zvok preveč glasen drugič pa spet komaj slišen. Najraje je ravno pri domaćih filmih.

Priznanje zaslužni šolski upraviteljici

Mnogim lahko služi za vzgled poštovovalna in delavna upokojena šolska upraviteljica osnovne šole Mohorje tov. Minka Gross, ki navzile upokojitvi še vedno opravlja službo. Ne samo v šoli, marveč tudi v drugih udejstvitvah, posebno pa v množičnih organizacijah, je Grossova zelo delavna. Pri prebivalcih Rut je priljubljena, je dober svetovalec v raznih težavah, zato uživa splošni ugled. Precej truda je vložila, da so Rute in okoliske vasi elektrificirane.

Z. Dragoš

Bodo Dol. Toplice ostale brez dvorane?

Občna zborna KUD Moka Henigmann in TVD Partizan, ki sta bila v decembru, sta pokazala, da sta obe društvi razvila lepo dejavnost pri tem dosegljivi uspehe. KUD Moka Henigmann se je zlasti izkazalo v dramskih predstavah, pa tudi javni knjižnici, le društvo posvetilo veliko skrb in sedaj redno posluje. Letos je društvo tudi uredilo lutkovni oder. Sklepe na letošnjem občnem zboru kažejo, da bo društvo še razvijalo kulturno prosvetno dejavnost.

vprašanjem, kje bodo v bodoče lahko priredili prireditve in nastoje, kje bodo prireditve. Dvora in z združenim domu namreč naglo propada. Napadla jo je stavbna goba. Oder je že neuporaben in KUD se je moral odpovedati dramski. Za telovadbo je dvorana dolga, ker se tla že udajajo. Tako grozi obema društvoma, da bosta morala prenehati s delom, kajti druge dvorane v Dol. Toplicah ni.

Kaj sedaj? Zdrudni dom je potreben takojšnjega popravila, zato pa je potreben denar. Bil je zgrajen na hitro, zato se ni dovolj pazilo na kakovost gradnje in to sedaj maščuje. Nujno je treba najti sredstva, da se združni dom nebi propadaj in da se omogoči nadaljnje kulturno-prosvetno in telesno-vzgojno delo v Dol. Toplicah. Anica Podraž-Bričič

SPORT IN TELESNA VZGOJA

V Evropi med najboljšimi, na Dolenjskem pa šele tretji?

Kot je pri vseh listih v navadi, da izberajo najboljšega športnika v preteklem letu, je tudi Dolenjski list skušal zadovoljiti svoje bralce in pripravil prijetno presenečenje z izbiro najboljšega športnika v letu 1955. Skoča pa, da anketa ni bila dana v prejšnjem številu, temveč samo športnim in telesnovzgojnim delavcem. Iz ankete in listov se jasno vidi, da športni in telesnovzgojni delavci niso anketirani, resno obdelani, kajti vrnjenih je bilo samo dve tretjini glasovnic, videli pa smo tudi, da nekateri ne znajo ceniti uspehov posameznikov, bodisi zaradi ljubivosti ali pa iz drugih vzrokov.

16. od lanskega leta je napredoval kar za 10 in 15 cm; 11. na Dolenjskem je najboljši lahkotlet, njegov rezultat odgovarja po fluskih tabelah 314 točkam, kar je 73 točk več od rezultata Chaha v metu kroglice 13,28 m; 12. je vstetranski športnik, igra v preveč moštvi rokomet, ki tekmuje v I. ligi LRS. Igra tudi nogomet in odbojko;

13. je discipliniran in skromen športnik; 14. je prvi dolenjski športnik, ki je obiskel dres z državnim grbom; 15. je mladinski kandidat, da se uvrsti v člansko reprezentanco EVRZ; Zati menim, da se nam letos ni posrečilo izbrati najboljšega športnika na Dolenjskem za leto 1955. Frane Moljk

Občni zbor novomeškega PARTIZANA

Odziv na redno letno skupščino TVD Partizan letos ni bil tako množičen kot prejšnja leta. Udeležili so se le stajni, najbolj zvesti in zaveditni člani in članice. Republiško zvezo je zastopal tov. Pavlič, občinski komitet: ŽKŠ pa sekretar tov. Ludvik Golob.

Zastopnik republiške zveze tov. Pavlič je nastopil na občni zbor in na vse dolenjske športnike nekaj vzpodbudnih besed. Pri tem je razdelil spominke plakete, ki jih je Zveza namenila ob desetletnici osvoboditve najbolj prizanim in zvestim sodelavcem Partizana v spomin in priznanje za njihovo res nesebično in plodno delo. Priznanje so prejeli tov. Colarič Franc, Glonar Jože, dr. Hočevar Tone, Klemenčič Jože, Mislav Drago, dr. Pavlič Marjan, Petko Brane, Pučko Franc, Skrti Srečko, Smerdu Milan in Smerdu Nuša. Diplome iz raznih tekmovalij je prejelo več društvenih vseh in posameznikov. Za prvega nastopila Anica Podraž-Bričič. Partizanovo mesto je občni zbor soglasno revolil tov. Papež Ludvika, ki je široko Dolenjsko poznal kot telovadni strokovnjak in zvest sodelavec telovadne organizacije, v kateri sodeluje že nad 50 let, natančno od leta 1904. Tudi danes, ko uživa zaslužni pokoj, radi zahajajo med mladino in v svoji ljubiteljski in namerno stvo ureja društveno administracijo ter tako prenaša svoje bogato znanje in izkušnje na svoje mlajše sodelavce. Naj bodo ta priznanja, plakete in diplome, vzpodbuda k nadaljnjemu delu, tako novemu, kot stajni, ki je bil na tej skupščini izvoljen, kakor tudi vsa članstva. J. K.

Knavsov oče je verjetno naš najstarejši naročnik

Med novimi naročniki Dolenjskega lista je tudi Knavsov oče iz Gorice vasi pri Ribnici, ki bo 6. I. 1956 izpolnil že 80 let. Ze ko sem stopil v sobo, sem ga opazil, kako sedi pri topli peči in hudo muho gleda. Kaj ne bi, ko je pa že navsezgodaj potuh-tal nekaj novih verzov. Knavsov oče namreč sestavlja pesmi. Z očetom sva bila prijatelja še od takrat, ko sva hrušpete paglavce klatil njegove hrube mečkanke, zato sva se kaj kmalu zmenila za Dolenjski list.

N. N. iz Ribnice, ki naju je še tist. večer poklical. Iz nekkih bukvic nama je bral paragrafe, ko pa mi je bilo dovolj, sem mu pa kar rekel: »Gospod N., nikarte nam več ne berite teh molitev, rajše povejte, koliko sva dožina.« Jeshu je naložil globe 24. meni pa 12 goldinarjev. Pa meni je potem še stisil 12 sprepledal, da mi jih ni bilo treba plačati. Jeshu pa jih je moral pošteno odrajati. Meni da zato, ker se je prebeto zahvalil bogu.« Se maršak bi mi povedal, pa sem moral iti še drugam po nove naročnike. Knavsov oče — želim vam le mnogo zdravih let ob vašem rojstnem dnevu in mnogo razvedrila pri prebiranju našega lista!

Vinko Mate.

Kolač sira bo imela družina lahko za mesec dni! Mlekarna KZ Prekopa jamči za njegovo prvovrstno znano kvaliteto!

Dedek Mraz v Podbočju

V tork 27. decembra 1955 je prispel dedek Mraz s svojim spremstvom tudi v Podbočje. V dvoranji ga je pričakalo nad dvostoto šoloobveznih in predšolskih otrok z mamicami. Na odru se je prikazal med igrico »Na poti«. Ni pa prišel prazni rok. Prinesel je koš lepih daril, ki jih je razdelil med otroke. Pionirski odred je prejel kar tri lepe žoge, 10 kolecbin in za 10.000 din lepih mladinskih knjig. Vsak otrok je prejel še zavitek sladkarij, pogoščeni pa so bili tudi s čajem in pecivom. To je bilo veselja in zadovoljstva v dvoranji: Dedek Mraz je otrokom obljubil, da bo prišel tudi drugo leto, toda samo, če bodo vse leto pridni. Obljuba za to je bilo dovolj.

Uspeh mladega lovca

Ze dal časa je Avgust Lužar, član novomeške lovške družine, zasledoval divjo svinjo v kaskih gozdovih. Nekega dne jo je izsledil in poklical iz Novega mesta skupino lovcev na pomoč. 12 lovcev je obkloplilo lepi plen. Po uspešnem manevru je divja svinja, težka okoli 100 kg, pristekla njo pred čev Avgusta Lužarja. Omeniti moramo, da je to že o-ma divja svinja, ki jo je ustrelil ta mladi lovec.

Dolenjski obveščevalec

»KRKA« - NOVO MESTO: od 6. januarja: ameriški barvati film »Divji zavesov«, od 10. do 12. januarja: italijanski film »Na robu propasti«. DOLENJSKE TOPLICE: 7. in 8. januarja: italijansko-francoski film »Villa Borghese«. TREBNJE: 6. in 7. januarja: ameriški barvati film »V vrstancu«. Predstava v petek ob 15. uri, v soboto ob 19. uri in nedeljo ob 9. uri dopoldan in ob 15. uri. CRNOMELJ: 5. do 8. januarja: brazilski film: »Razbojnik«, 10. in 11. januarja: ameriški film »Kaj žene ljubijo«.

TUDI BOGU SE NE SPLACA DOSTIKRAT ZAHVALJEVATI.

je dejal in prišel z novo zgodbo. »Tako je bilo. Z rajnkim Jeshovim očetom sva se vračala z vprego in naloženimi drvami iz gozda. Jesh je fural, jaz pa sem jo mahal za vozom, kar ti opazim svežo krvavo sled srne v snegu. Vedel sem, da ima Jesh malo lovške strasti, zato sem ga opozoril na sled. Dogovorila sva se, da bova odpeljala drva domov in se vrnila z vrečo ter sekira.

Tako sta tudi storila. Po sledi sva kmalu našla srno, ki je kljub obdobi noge še kar naglo bežala. Čede popoldne sva jo lovila in končno ujela. Oče jo je držal, jaz pa sem jo mahnil s sekiro in ubil. Jeshov oče je pokleknil, snel klobuk s glave in dejal: »Zahvaljen bodi bog za pečenko!«. Zvečer smo se mastili z mesom po mlči volji. O tem pa je zvedel najeti lovec in naju za 5 goldinarjev izdal zakupniku revinja

Iz Kostanjevice

V ponedeljek 19. decembra so obiskali Kostanjevico pripadniki novomeške garnizije in priredili lep koncert, katerega se je udeležilo skoraj pet sto ljudi. Koncert je bil prirejen v počastitev 22. decembra — Dneva armade. Kostanjevičani so bili s koncertom zelo zadovoljni in niso niti malo pričakovali, da bo prireditelj tako kvalitetna, kakor je bila.

ko mikrofona, kar jih je nemalo zmedlo, ko so slišali odmev svojega glasu. Splošno mnenje Kostanjevičanov po tej prireditvi je bilo zelo ugodno in bi bil vesel, če bi nas vojaška godba iz Novega mesta še kdaj razveselila.

V imenu kostanjevskih pionirjev je pozdravila vojske pionirka Marija Prah, ki jim je izrekla dobrodošlico in jim čestitala k prazniku. Potem jim je v imenu Kulturno-umetniškega društva izročila knjigo Kostanjevica. Vojaki so bili veseli pionirjev in so jim krepko stisnili roke. Svoje voščilo so pionirji povedali pred-

KMETIJE: vprežni okopalniki DIKA, ki ga je podarilo znano ljubljansko podjetje AGRO-SERVIS, čaka enaega imed naših naročnikov! Uvrstite se med udeležence našega noveletne nagradnega žrebanja s tem, da takoj pošljete letoletno naročnino!

Razgibanost v Stari cerkvi

Pred kratkim je bil sklican sestanek za žensko mladino Stare cerkve in okoliških vasi. Sestanaka se je udeležila večina deklet in mlajših mater. Obravnavali so ustanovitve tečajev za gospodinjstvo, ročna dela ter za zdravstvo in higieno, da bi se vaška dekleta strokovno usposobila za zdrave matere in dobre gospodinjice. Dekleta in žene so se porazdelile po tečajih, za katere imajo veselje. Z delom smo že začeli. Tečajnice prihajajo k predavanjem v veseljen in brez zamud. Nekatere tečajnice so oddaljene tudi 4 km in ne glede na slabo vreme redno prihajajo. Gospodinjski tečaj je dvakrat v tednu, tečaj za ročna dela enkrat in zdravstveni enkrat. Vsi tečajji so ob večernih urah. Poleg tega smo začeli z Ljudsko univerzo, za katero nam je odbor Ljudske univerze iz Kočevja preskrbel dobre predavatelje za poučna, zdravstvena in gospodarska pred-

vanja. Dosedanja predavanja so bila zelo dobro obiskana, kar je dokaz, da ima ljudstvo voljo do samozobrazbe. Pred dobrim letom je »Svoboda« ustanovila knjižnico, ki ima precej sodobnih knjig, po katerih vaški bralci prav radi posegajo. Imamo tudi pevski zbor, v katerem so vključeni vsi, ki imajo veselje in smisel do lepega petja in nasto-

pajo na vseh javnih prireditvah. Dramska sekcija ni preveč razgibana, ker je dvorana v zelo slabem stanju. Upamo, da nam bo v letu 1956 uspelo zgraditi novo dvorano. Krajevne organizacije nam nudijo vso pomoč pri delu. Mladina se pozimi ne bo dolgočasila. M. S.

Kako dela vesten klavec in dober gospodar

Vemo, da imajo bralci le polna usesa dobrih naukov, toda kljub temu moramo v nekaj besedah povedati, kako lahko preprečite veliko škodo in izgubo. Sredi sezonskega klanja prašičev. Največkrat je kriva komoditeta, da gre mnogo svinskih kož po zlu, mesto da bi šle preko odkupnega podjetja KOTEKS tja, kamor edino spadajo, to je v naše usjarne. Na mesto, da bi prašiča pravilno odri.

odril, ga oparilo in s tem uniljo kožo. Če rečemo, da gre na ta način koža po zlu, prav nič ne pretiravamo, kajti v žepu je praznina, koža na slanini pa vara žolodec, ker ni prav nič redilna. Onemu potrošniku, ki mora zabelo kupovati, podraži koža na slanini to nepreboto živilo. Tudi Vi se morate boriti za znižanje cen, zato morate svinsko kožo pravilno odreti.

Če si pogrešil lani, popravi to letos. Zaklavenega prašiča pravilno odri in oddaj kožo Koteksu, ki plača za 1-a kožo slovenske pasme 200 dinarjev za kilogram. Ne zametuj denarja, gospodinjci pa prihrani največje delo z žaltovo slanino na koži!

Advertisement for Gosad Ljubljana skladišče Novo mesto. Text: Vsem nabiralcem zdravilnih zelišč, vsem poslovnim prijateljem in znanecem čestitam ob vstopu v leto 1956 z najboljšimi željami!

Pozdravi izseljencev ob novem letu

330 Dolenjskih listov gre vsak petek z ljubljanske pošte v posebni vrečah v tujino — daleč čez veliko južo, v Ameriko in Kanado, Argentino in Avstralijo, v Francijo, Belgijo pa v Egipt in Italijo in križemkražem po svetu, kjer žive naši ljudje, ki so nekoč morali z doma s trebuhom za kruhom. Poleg revije »Rodna gruda«, Tovariša in nekaterih dnevnih časnikov jim, dolenjskim rojakom, posebno mnogo pomeni naš pokrajinski tednik. Priljubiti njihovim pismom, ki jih dobivamo v uredništvo lista vsak teden. Le nekaj smo jih vzeli izmed stoterih, pa vendar zveni v vsakem izmed njih ponos na domači kraj, zvestoba rodni zemlji, veselje nad njenim vzponom in rastjo ter velika neizprta ljubezen...

»Ko bi bil 30 let mlajši...«

Posiljam vam naročnino za Dolenjski list, katerega prav z veseljem berem in komaj čakam, da ga dobim. S posebnim veseljem sem prebral, kako so naši slavni partizani razbili železniško postajo med St. Vidom in Radobovo vasjo, kajti ravno ob tej progri sem jaz leta 1904 in 1905 krave pasel, torej pred petdesetimi leti. Ko berem Dolenjski list mi pride vse to na misel, kako je bilo tedaj, ko sem bil jaz tam, in kako vse drugače in lepše. Ko bi bil trideset let mlajši, si pravim, bi šel prec v Jugoslavijo živet pa delat, saj pri vas je zdaj prav lepo. Uredništvo in upravi Dolenjskega lista in vsem bralcem voščimo srečno novo leto!

Frank Anžlovar
Box 88 Slovan Pa. USA.

Veliko mislim na staro domovino, nikdar pozabljeno

... Jaz in moji znanci radi beremo Dolenjski list. Vmes je nekaj Belokranjcev, ki najdejo polno novic iz Bele krajine. Le še pišite in razgaljate starokopneže, ki jih niso izučile ne nadloge ne trpljenje in mislijo tako, kot smo takrat, ko smo še doma svinje pasli. Oh ti zaslepjenosti! Za cerkev se bolj zanimajo kot za svoje gospodarstvo, namesto da bi pridno delali, kot moramo mi tukaj, in pomagati izboljšati življenje. Tudi belokranjci so mislili, da bodo tukaj imeli raj. Je eden med nami, ki strašno obrekuje Jugoslavijo. Mi seveda ne govorimo z njim, ker nisimo tako starokopitni in vemo, kako je pri vas...

Doma sem iz Smarješke fare in veliko mislim na staro domovino, nikdar pozabljeno. Rokaj Jordan, od Sentjerneja doma, mi je pokazal Dolenjski list, prebrala sem ga in takoj naročila, tako mi je bil všeč. Le ne

gre mi v glavo, kako da so naši ljudje tam doma še tako nazadnjaški. Lepo vas pozdravim iz daljne Amerike. Le trdno držite, kar ste si priborili v štirih letih borbe.

Jozefina Brezovec
Fontana, California

17 let sem že v Argentini

Mi Dolenjci težko čakamo naš dolenjski časopis, saj hočemo zvedeti od naših krajev, kjer smo doma, kamor nas srce vleče in kamor mislimo priti umreti. Nam Belokranjecem je Dolenjski list pri srcu, radi ga beremo, kakor bi se radi napili našega belokranjskega vina in kakor radi poslušamo naše domače pesmi. V Argentini sem že 17 let. Tukaj nas je veliko Dolenjcev, jaz pa sem doma s Krašnega vrha pri Meškici. Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Marko Golobčič
Argentina

»Strašno so garali, zato so tudi uspeli«

Posiljam vam naročnino za Rožo Jakše (Roze Jackson, Sherwood, Oregon). Ona je doma iz Vavte vasi, njen mož je pa bil iz Krškega, sedaj je stara 71 let. Ker nekateri mislijo, da se v Ameriki lahko živi brez dela, naj povem, kako pripoveduje Roža Jakše. Ona živi v državi Oregon že od 1906 leta. Z mojim sta prestala vse mizerije ameriškega življenja. Zemljo sta si krčila samo s krampom in lopato. Za večerjo je družina hodila spat, za zajtrk je pa vstala, pravi na pol v loku, na pari v smehu. Ja, strašno so garali, zato so tudi uspeli. Ima štiri sinove in dve hčeri in vsak ima svojo farmo, da jo je lepo pogledati. Med drugim gojijo tudi orehe in jih pridelajo na leto do 10 ton. Seveda ne kmetujejo tako na zastareli način, kot to še zme-

rom delajo v našem domačem kraju. Ves lepo pozdravlja Gregor Janašek
Wash. — USA

Za pomoč me prosijo, o napredku pa nočejo slišati...

Dobila sem številko Dolenjskega lista in brala noter, da so imeli igro v Ajdovcu in da je igrala mladina tudi iz moje rojstne vasi Srednji Lipovec. Zelo sem bila vesela te novice, da se je narod začel zbuhati in delovati za napredek. Teja tam ni bilo, ko sem jaz odhajala iz domovine leta 1904, samo v cerkev smo morali hoditi in moliti in taki so menda danes še nekateri, ker v pisnih meni samo težijo in prosijo pomoči, o napredku pa nič nočejo pisati. Jaz zelo rada berem o vsem dobrem, kar se zgodi v domačem kraju. Tukaj je dosti Dolenjcev in list gre iz rok v roke.

Franka Lukančič
Chisholm, Minnesota USA

List je naša najboljša zveza

Posiljam naročnino za vaš, med nami Belokranjci tako priljubljeni Dolenjski list. Če tudi smo tukaj že 30 ali 40 let, nam je vendar vsem dobro znano, koliko so Belokranjci storili za osvoboditev domovine in ponosni smo nanje. Za nas ameriške Belokranjce je Dolenjski list najboljša zveza med nami in vami, ker nikjer drugje ne dobimo toliko naših domačih novic kot v vašem listu. Jaz sem že 25 let zvest ameriški državljan, toda še vedno zaveden Belokranjec, zanima me pa tudi vse, kar se dogaja v naši stari domovini.

M. V. Šneler, Cleveland.

»Veseli me, kako napredujete v vseh ozirih«

Ko sem bila na počitnicah v južni Kaliforniji sem obiskala tudi naše napredne Slovence in Fontani. Tam sem v neki hiši našla na Dolenjski list. Ker sem doma iz Novoga mesta, me je list tako zanimal, da sem ga takoj naročila in ga redno dobivam in prebiram. Posebno me veseli, kako napredujete v vseh ozirih. Posebno mladina ima dosti prilike za izobrazbo, kar mi nisimo imeli ko sem bila pred

43 leti še doma. Tukaj v San Francisku je nekaj tisoč Slovencev, po večini so doma od Semiča, Meškice in Crnomlja. Ne vem, koliko je naročenih na Dolenjski list, če me pooblastite, bom malo poagitala med njimi.

Antonija Terbovec
San Francisco, Kalifornija

Berem tudi Tovariša in Pavliho

Večkrat sem že bila slišala o vašem listu, da prinaša novice iz Dolenjskega. V roke sem dobila tudi dve številki in se pričela, da je ta list res nekaj pomembnega za nas dolenjske izseljence. Ker sem Dolenjka, kaj rada slišim in berem, kaj se godi po Dolenjskem. Doma pa sem iz Zagrada pri Škocjanu. Tiste kraje vse poznam. Morda bom kdaj lahko obiskala novo Jugoslavijo, če ne, bom pa o nji brala v vašem listu in se spominjala drage domovine. Naročena sem tudi na Tovariša in Pavliho, da se nasmejem. Seveda pa prebiram tudi našo priljubljeno Prosveto.

Uršula Zatiš
Springfield — Illinois.

Tita sem videla v Dolenjskih Toplicah

Lepo se zahvalim, da mi vaš list pošiljate tako v redu, se mi je tako prijetno, da ne morem biti brez njega. Saj vam pišem s celim kupom napak, pa ne zamerite, ko po kancelijsko pisat ne znam. Sol nisem imela veliko, pa le toliko časa sem v Ameriki in človek veliko pozablja.

Leta 1952 sem bila pri vas na obisku. Oh, 53 let sem nosila v sruce domače kraje, koder sem hodila s sestricami. In po tolikem času sem lahko videla ljubo rojstno hišo. Sedaj pa me res boli srce od žalosti po domači hiši pa po stari sestri Frančiški, ki ima že 75 let in mi je bila doma kakor najboljša mati...

Videla sem slika predsednika Tita v Rodni grudi. Rad ima vas Slovence, ko ve, kako ste se borili za ljubo zemljo slovensko, ko so vam jo hoteli vzeti fašisti in nacisti. Jaz sem Tita videla v Dolenjskih Toplicah, ko se je peljal mimo v avtomobilu, jaz pa roke kvišku pa zakričim na ves glas in večkrat: Pozdravljena domovina, pozdravljena Jugoslavija, živijo Tito! Prezident Tita mi pa pomaha in odzdravi: Živijo Slovenjci!

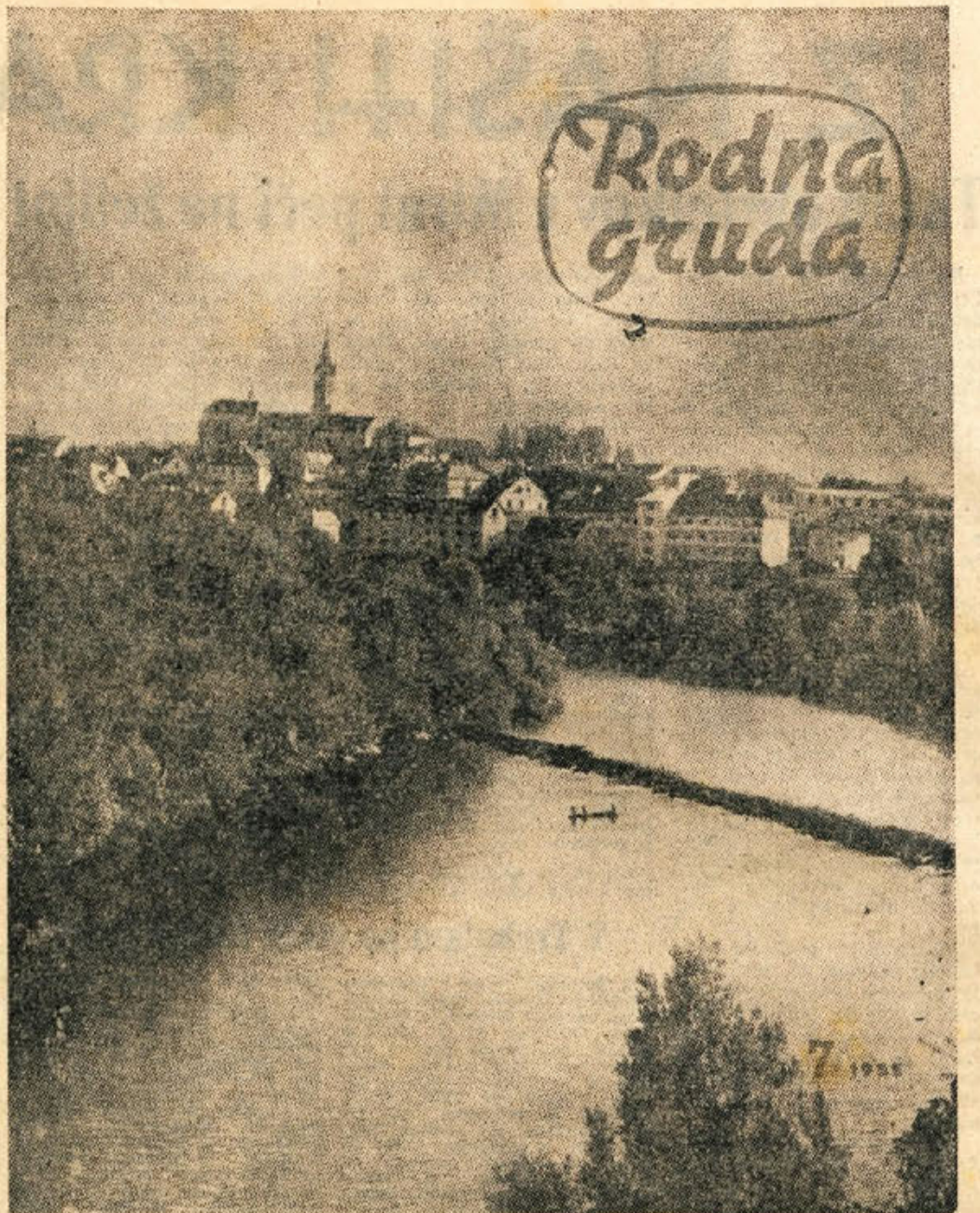
Angela Bučar
St. La Salle, Illinois

Še enkrat bi rada obiskala svoje in novo Jugoslavijo

Vaš list nam je zelo priljubljen in ga z veseljem čitamo. Prinaša novice iz krajev, kateri so mi še dobro znani iz mojih mladih let. Obenem je tudi zelo koristen za domače ljudi, ki prinaša dobre nasvete kmetovalcem, da si izboljšajo domove in kmetijsko. Seveda imamo tudi tukaj dobre liste, kakor je Prosveta. Ali vaš list opisuje kako naša Dolenjska sedaj napreduje, kako je ljudstvo veselo, da je svobodno.

Moj dom je bil Ravnal dol v občini Sodražica. Zapustil sem staro domovino, ko sem bil star 18 let. Moja žena Paulina je pa iz Zamosteca pri Sodražici. Ima veliko željo, da bi še enkrat obiskala svoje in novo Jugoslavijo, pa sedaj ne moreva, ker sva še oba zaposlena. Če bova tako pri zdravju kot sedaj, se pa gotovo vidimo.

Jožef Arko
Renton, Washington

Naslovnna stran revije »NAŠA GRUDA«, glasila Slovenske izseljenske matice v Ljubljani, ki prinaša tisočim izseljencem vsak mesec podprave iz stare domovine in ki jo ljudje radi beró tudi v naših krajih

JANUAR — Mesec »DOLENJSKEGA LISTA«

V zadnjem tednu: 201 nov naročnik

Pridobivanje novih naročnikov, ki se je začelo lani 1. decembra, razveseljivo napreduje: v zadnjem tednu se je na naš tednik naročil 201 nov naročnik in decembru in januarju pa skupno že 1138 novih naročnikov, od tega:

- v okraju Kočevje 345 naročnikov,
- v okraju Novo mesto 704 naročniki,
- v raznih krajih LRS 78 naročnikov in
- v inozemstvu 11 naročnikov.

Medtem ko je imel Dolenjski list 1. januarja 1955 7.061 stalnih naročnikov, se je njihovo število dvignilo do 31. decembra 1955 že na 8.618. Če prštejemo k stalnim naročnikom še 900 izvodov, ki jih prodamo vsak teden v nadrobni prodaji (kolportazi), smo lahko z zaključkom leta 1955 zadovoljni: redna tedenska naklada Dolenjskega lista se je dvignila že nad 9.500 izvodov.

Dosežek še 500 novih naročnikov in kolportaze v januarju —

je naš »kratekoročni« cilj in načrt. Zašto ponovno prosimo sindikalne podružnice, šolska upraviteljstva, vodstva kulturnih, gasilskih in ostalih društev, odborov Socialistične zveze, da sodelujejo v zbiranju novih naročnikov in v razširjanju socialističnega tiska. Vse prijatelje in sodelavce našega tednika prosimo, da izkoristijo januar za pridobivanje novih bralcev našega lista. Posnemajte, prosimo, naslednje prijatelja našega lista, ki so se v preteklem tednu najbolj postavili in nam poslali največ naslovov novih naročnikov:

OKROGLE

PRAVILNA ODLOČITEV
»Zdaj sem se končno odločil. Poročim se le s pametnim dekletom.«
»Ze, ze, toda če je pametna, te ne bo marala.«

— Kje stanujete?
— Pri bratu.
— In kje stanuje vaš brat?
— Pri meni.
— Toda, kje stanujeta oba?
— Hk! Skupaj!

STRAH PRED VODO
»Kapat se? Nikdar! Zdravnik mi je rekel, da imam železno zdravje, pa se bojim, da bi zarjavelo.«

TAKO JO KARAMBOLU
Ob razbitem avtomobilu.
— Ali prvič vozite avto?
— Ne, zadnjič.

NABOLJŠI POKLIC
»Kaj, že vedno brezposeln?«
»Primej... po malem sem že delal v vseh mogočih poklicih, pa mi je ta še najbolj všeč.«

OBČAJNA TOČNOST
— Kako je bilo zadnje nedeljo? Ali je »Dolenjec« ob prihodu v Ljubljano zopet imel dveurno zamudo?
— Ne, tokrat je bil točen.
— Nemogoče!
— Je, je mogoče, saj je prišel kot običajno 20 minut po vzornem redu.

POGOVOR S PIANIM
Čuvar nočnega mira spravlja ponoči pijanca:

KOMU V KORIST?

Prodajamo vse vrste kemičnih in kozmetičnih izdelkov po dnevnih cenah in čestitamo ob novem letu vsem odjemalcem in dobaviteljem.

»DROGERIJA«
Novo mesto

Absolutistični način upravljanja dvorane Dena Ljudske prosvete v Trebnju po upravniku Kino podjetja Miloš Bizjak je bil že predmet ogroženih in upravičenih razpravljanj. V teh dneh pa se je stara pesen ponovila. Po več kot enoletnem odmoru je dramska sekcija s trudom naštevala igro. Nastal je problem, kje igro uprizoriti. Stvar se je zaostrija celo tako daleč, da je moral v korist društva posredovati Občinski ljudski odbor, ker se upravniki kina ni mogel sprizniti z zahtevo društva, da igro uprizori doma v domu LP. Upravičenost zahteve društva ni treba zagovarjati, ne bi pa smeli prezreti dejstva, da društvo ni podjetje, torej nimna nemena ustvarjati dobička, pač pa širiti kulturo in prosveto na vsi.

Samovoljno upravnika Kino podjetja je dosegla višek z odpovedjo filmov za mesec januar, to prav poceni dobite NAJNOVEJŠI RADJSKI SPREJEMNIK pri Dolenjskem listu: nakažite še danes celoletno naročnino za 1956 — pa boste sodelovali v noveletnem nagradnem žrebanju!

celo že potem, ko je bila zadeva dokončno urejena (za kino zelo ugodno). Če vremenno smemo film »Vrtincus«, ki je bil na sporedu 6. 7. in 8. januarja, bo poljasnjeno marsikaj. Prav v teh dneh je želelo društvo uprizoriti igro, iz razumevanja pa je od svojega programa odstopilo, da bi se tam omogočilo predvajanje tega vevilnika, ki ga je publika navdušeno pričakovala in želela videti. Upravnik je napravil to ključno odločitev, da je premiera preložena in brez soglasja uprave Kino podjetja. Težko je razumeti tako ravnanje, neizogibna posledica pa je: onemogočitev vsake delovne in kulturno-prosvetnega društva, kino pa pripelje do likvidacije.

Inzguljamo čes s poravnavanjem sporov, s kritiko in diskusijami o stvarih, ki bi nam pri skupnem cilju — širjenju kulturnega obzora našega človeka morale biti tuje. Upamo, da vsaj občinski ljudski odbor ne bo izobrazil časa in nemudoma sprejel ostavko, ki jo je pomodri upravnik Kino podjetja, na to mesto pa imenoval človeka, ki bo znal komercialne zahteve podjetja in svoje osebne koristi vskladiti s potrebami kulturno-prosvetne dejavnosti in ne bo iz osebne utilitarnosti in otroške trmoglavosti kratil ljudem zaželjeno razvedro.

Še enkrat bi rada obiskala svoje in novo Jugoslavijo

3

Nenadoma pa se je kakor plaz s planine odtrgala od sovražnega tabora skupina belčkov in se poglala proti našemu mitraljezu. Drzni fant pa jim je brž pokazal, po čem so naše glave; kosti jih je kakor zaleto koruznico.

Neki ranjeni belogardist se je dvignil in vihteč v desnici zlomljeno puško tulil: »Mi smo belogardisti, mi se borimo za boga, perka madona. Kaj boste vi, uboge kurbe partizance, saj vas je samo trinajst! Zadavil-mo vas ko mačke!«

Naš mitraljezec se je ugnill tudi njega. Tako je končal prenapeti belček svojo kariero, svojo »borbo za boga«.

Sledilo je močno streljanje; kljubovati njemu oziroma stoterim napadalcem ni bila lahka stvar. Le tajnosti naše moči se moramo zahvaliti, da nas niso zmleli s prvimi naskokom.

Začelo nam je zmanjkovati municije. Streljal smo le, če smo vedeli, da bomo gotovo zadeli v živo. Imeli smo trdno upanje, da nam iz brigade prihiti na pomoč kdorkoli že.

Toda sovražnik nas je začel — čeprav ga je z Dečje gore napadala prva — še bolj divje oblegati. Jej, kdo bi popsal tisto oglušujoče bobnenje, kdo bi popsal ropot, ki nas je obdajal!

Nenadoma je bojna nevihta utihnila. Sovražnik je segel po

V KREMPLEJE GRABE ŽIVE SARTI!

(Odlomek iz knjige Jožeta Štoka-Korotana JEK LENA PEST)

Naš izmučeni in ozebli sedmorici je preostalo le še vaško pokopališče okrog cerkve. Mimo njega smo se zagnali proti Smuki, pa so nas mitraljezni rafalji vrgli nazaj na pokopališče. Tam smo se postavili h kamnitim zidovom in spreveli borbo.

Se danes ne vem, po kaj so se na Hrib vrnili kuharji. Vem le toliko, da so jih podivjani belogardisti naskočili in ugrabili enega kuharja in intendanta ter ju z bajoneti zaklali, drugi kuhar pa jim je komaj pobegnil. To mu prav gotovo ne bi uspelo, ko ne bi vmes posegel naš mitraljezec.

Poslednjo rdečo raketo sem apustil v zrak. Razblinila se je v sinjini. Nato sem potisnil v prazno cev pištole tromblon in jo obesil za pas. To sem hranil za morebitni huji trenutek.

Ko sem ležal na mrlzem snegu, med okrušenimi sivimi nagrobniki, so se mi misli kakor črne ptice sukale okrog življenja in smrti. Je to moj poslednji boj za svobodo? Ali bo tudi moj grob tukaj med temi pokopanimi nagrobniki? Kakšen bo konec naše sedmorice? Kako se bo izteklo?

Ko so Nemci in druga sodrga

zavzeli župnišče ter vse druge hiše v vasi, so začeli pritiskati na visoko, kamnito cerkevno ograjo. Kazalo je, da nas bodo s krogliami in bombami zasuli kakor ona dva borca v hlevu. Zato sem taktično razporedil svoje tovariše: vsakega v en kot, mitraljezca v smeri proti Polomu, brzostrelca pa k stopnicam.

Toda mi še nisimo pozabili, da je rešitev le v proboju. Zato smo se dvignili in hoteli prebiti proti Lazini. Vendar je bil naš poskus spričo svinčene toče v kralj zatrt. Kako ne bi bil Okoli obzidja je bilo vse živo pijane drhali, dije na okrog pa je tudi ni manjkalo. Pojavili so se tudi Nemci brez belih halj, v živozelenih uniformah; bilo jih je mnogo.

Kaj storiti? Kar je pač preostajalo! Boriti se, če bo treba tudi do zadnjega moža, do zadnje kaplje krvi. Zato sem borce opozoril, naj skrajno varčujejo s strelivom. In vdalji smo se tveganju bojni igri. Belčki levo, belčki desno. Nemci sprejeli, Nemci zdesaj, vsaj njihovi strelji pa so iskali cilj v naših srcih.

Uh, ko bi imeli vsaj dovolj municije in bomb!

Človek bi se že nekako boril s treznimi vojaki. Toda kaj poma, če smo jih podrli pet, deset, ko pa so drugi brezglavo drveli čez padle proti našemu obrambnemu gnezdu! Naš mitraljezec je kar dobro čistil teren pred seboj, tudi puškarijo udarjali je v živo. Brzostrelce je izza stopnic, ki peljejo k cerkvi, s svojo ropotuljo pristilil skupino belih, da niso vdrli na pokopališče. Trije med njimi so klenčili in se niso več gnanili. Ponovni naskob bi se jim skoraj posrečil, če ne bi prihitele brzostrelcu na pomoč ter mu pomagali izza kamnitega stebra odbiti muhastega vsiljivca.

Zatem so se pri bližnji hiši zbrali voditelji belih in zelenih vojakov, da bi se posvetovali ter nas dokončno zapisali smrti. Takrat sem med kamnito ograjo našel spranjto ter jim pokazal v pozdrav tromblon, ki se je zakadil mednje, se raztreščil in jih razgal. Očito javkanje in stokanje nam je viliu novega poguma. Po tem pozdravu so bili sovražniki nekoliko bolj previdni; toda svoje pijanosti niso mogli zatajiti.

propagandnem orožju. Začel nas je pozivati, naj se vdamo. Odgovorili smo mu kajpak s svinčcem. Tedaj pa se razjarjeni belci dihurji začeli spet preklinjati in kričati:

»Vdajte se, prekleti komunisti hudučevi, če ne boste vsi počkali! In še so se razpištoliili.

»Mi smo slovenski vojski, vam bomo že pokazali! Rezali vas bomo za žanjfo!...«

Mitraljezec se ni mogel zadržati: »Vi ste izdajalci slovenskega naroda. Hlapci ste fašizma in Rima. Živih nas ne dobite!« jim je zaklical in stoje kosil po belih postavah.

Sovražniki so nam v besu naskočili na bomb. Nagrobniki so se kručili, iz gomil pa je pršala črna prst.

Nenadoma je mitraljezec zadela košček bombe. Kri je pordečila belo ležišče, fant pa je še vedno vztrajal. Tudi brzostrelce ni odnehal, čeprav mu je krogla pretrtala roko. Tudi eden od strelcev je bil ranjen opazljiva je ofenzivna bomba.

To je bila dramatična slika! Takšne ne pomnimo! Razdrapano pokopališče, krvavi obrabi, oči žaroke ko ogenj, zasoplo dihanje, okrog nas pa pijana, besno tulača drhal.

To je bil ples! Ob njem bi se lahko vznemirili še leseni svetniki v hladni cerkvi.

Nenadoma je desetim belim

vojakom uspelo priti do kamnitega obzidja. Eden izmed njih je ob zidu postavil »ravbarsko lojtrov«, drugi pa se je po njej povzpел proti mitraljezu. Z levega je zagrabil cev mitraljeza, s pištolo v desnici pa je ubil našega mitraljezca. Njegov pomočnik je spretno zagrabil strojnoico, proti vsem bojnim pravilom, vstal ter iz pištole vrnil morilcu svinčeno kroglo. Beli vrag je neboljzno telednil na tla. Sledil je močan bojni hrup, ki je zahteval še enega strelca.

V meni se je tedaj pogosteje oglašalo: »Municija, bombe, municija, bombe, pomoč!«

Klečec za zidom in sloneč na priljubljeni parabeli sem zaskrbljeno premišljeval. Vedel sem, da nas lahko reši le pomoč bojnih tovarišev. Vedel sem, da nas lahko reši le pomoč bojnih tovarišev. Vedel sem, da sovražnega obroča ne moremo preparati, ker ni samo eden, ker jih je več! Pri tem bi jim prav gotovo padli tremi v kremple, če nas ne bi prerešetala svinčena toča. Vedel sem tudi, da so naše moči ničeve, če jih primerjamo s sovragom. Trdno pa sem se zavdal, da naša srca, vajena tolikih ponižanj in razžaljenj, ne bodo odpovedala, temveč nam bodo še naprej dajala pogum. doleker bodo bila.

Se nikdar v življenju nisem pomislil, da me bo konec. Se

nikdar se mi ni zdelo, da gledam smrti v oči. In še nikdar nisem poskušal posloviti se od življenja. Toda to pot se me je ta misel čedalje huje oklepala. Ljubeznivo sem pogladiil svojo parabelo in ugotovil, da imam še pet patronov. tromblon in bomba padlega mitraljezca. Izmučeno srce je še

smeleje pogladi razburjeno kri po žilah in venomer šepetalo: »Fantje, ne vdajte se!«

Poleg mene je zadet od bombe omlezel brzostrelce. Kako težko mi je bilo ležati poleg padlega junaka in z njegovim orožjem braniti dohod k cerkvi!

Spet sem se vprašal: »Ali bom moral po poti mitraljezca in brzostrelca? In če se mi je vsiljeval odgovor?« Da! Zato: udari in sekaj, bij in žanji, kajti kocka življenja je padla!«

Iznenada pribrenči topovska granata in oplazi mladega mitraljezca, ki je bil še nedavno pomočnik padlega tovariša. Sedanjji borec zgrabi strojnoico in ošvrkne z njo nastopajočo drhal. Ko hoče vložiti nov okvir, razočaran ugotovi, da so vsi prazni. Municije ni več! Tudi za brzostrelce ne! Le v moji parabeli je v dveh puškah je še nekaj nabojev. Kaj naj storimo, da jim ne pademo živi v roke? Ali naj si s preostlimi naboji! kontamo življenje, ali naj tvegamo proboj obroča?«